

Dr. Lakó Anita*

Elkerülhetők a banki problémák a babaváró kölcsönnél

Az elmúlt években jelentősen bővült a gyermeket vállalók számára elérhető kedvezmények köre hazánkban, így például 2019-től igénybe vehető a babaváró kölcsön is. A konstrukció egyszerűnek tűnik: vállaljuk, hogy az igényléstől számított öt éven belül gyermekünk megszületik, nem kell sem önerő, sem ingatlanfedezet, azt sem kell előre megmondani, hogy hány gyermeket szeretnénk, a kölcsön összegét pedig bármire fordíthatjuk, amire csak szeretnénk. Milyen probléma merülhet fel mégis?

Ideális esetben minden terv szerint halad, a vágyott gyermek(ek) megszület(nek). Az első gyermek után a teljes futamidő alatt kamatmentes lesz a hitelünk (a kezességvállalási díjat továbbra is fizetni kell) és kérhetjük a törlesztés szüneteltetését. Kettő vagy három gyermek esetében pedig a még fennálló tőketartozás 30 %-át, vagy akár a teljes egészét is elengedhetik, illetve ennek megfelelő összegű támogatásra leszünk jogosultak.

Előfordulhatnak azonban olyan esetek, amikor ugyan látszólag minden feltétel teljesítettünk, azonban mégsem leszünk jogosultak a támogatásra. A kölcsönrel kapcsolatban a vonatkozó rendeletben meghatározott esetekben a fővárosi és megyei kormányhivatalok rendelkeznek hatáskörrel, így jogorvoslatért, illetve méltányossági kérelemmel is ide lehet fordulni. Egyéb kérdésekben viszont az MNB-n belül működő Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) előtt lehet egyeztetni a bankokkal. Már a konstrukció bevezetésétől kezdve megjelentek a PBT előtt a babaváró kölcsönrel kapcsolatos ügyek, amelyek számos esetben eredményesen, az ügyfélre nézve kedvezően zárultak.

A PBT tapasztalatai alapján az ügyfelek legtöbbször a törlesztés szünetelésével kapcsolatban sérelmezték a bankok eljárását. A szüneteltetésre vonatkozó kérelmet a bankhoz kell benyújtani és a jogosultsági feltételek teljesülését is a hitelintézet állapítja meg az általunk benyújtott igazolások alapján.

Visszatérő problémaként jelentkezett a PBT előtt, hogy az ügyfelek a bankfiókban igényelték ugyan a kölcsön szüneteltetését, az előírt dokumentumokat is benyújtották, azonban a törlesztőrészleteket mégis levonták tőlük. Előfordult olyan eset, amikor az ügyfél azzal szembesült, hogy a bank rendszerében semmilyen, általa korábban benyújtott igazolás nem található meg sem a gyermek születésének bejelentéséről, sem a szüneteltetési kérelemről. A reklamáció során közölték, hogy az igénylés körülményeit, a szóban elhangzottakat az eltelt időre tekintettel nem tudják rekonstruálni, ezért kizárólag a rendelkezésre álló információk és dokumentumok alapján tudják az esetet kivizsgálni. Felhívták a figyelmet arra is, hogy a jogszabályi határidő elteltével a kérelem eredményesen már nem nyújtható be. A PBT előtti eljárás során a hitelintézet a körülményekre tekintettel mégis rendezte a helyzetet, s utólag beállította a szüneteltetést.

Egy másik PBT előtti ügyben a gyermekvállalási támogatás igénylése kapcsán az ügyfél szintén a bankfióki ügyintéző mulasztását kifogásolta. Kérelme szerint a második gyermekének megszületése után felkereste a bankfiókot a törlesztés szüneteltetése és gyermekvállalási támogatás igénylése céljából. Ott átadták a kitöltendő formanyomtatványt, valamint a benyújtandó iratok listáját és egy későbbi időpontra hívták vissza ügyintézésre. A nyomtatványt és a dokumentumokat ezt

követően benyújtották, majd mégis az jutott tudomásukra, hogy a törlesztés szüneteltetését, és a támogatás igénylését a bank nem hajtotta végre. A hitelintézet nyilvántartása szerint ugyanis a kérelem benyújtása nem történt meg.

A bank kérte, hogy ha az ügyfél rendelkezik a bank által ellenjegyzett dokumentummal, akkor azt küldje meg, de a támogatás utólagos érvényesítésére nincs lehetőség. Jelen esetben tehát az ügyfél gondosan, az ügyintézői tanácsot és határidőt betartva járt el, ennek ellenére a számára jogos tőkescsökkenést nem tudta kihasználni. Ebben az esetben is szükség volt tehát a vitarendezésre.

Nemcsak a hiányos vagy benyújtani elmulasztott dokumentum okozhat problémát: néha a változó családi körülmények jelentenek nehézséget. Az idei évben jelentek meg a PBT előtt azok az ügyek, melyek a vonatkozó rendelet 2020 júniusától hatályba lépett – a válás és újrَاهázasodás esetére szóló – rendelkezéseit érintik. Eszerint, ha a támogatott személy a házasságának felbontását vagy érvénytelenné nyilvánítását követően, a kölcsön folyósításától számított 5 éven belül újabb házasságot köt, és az új házastársa megfelel a rendeletben megjelölt feltételeknek, akkor érvényesíthető a kamattámogatás, a törlesztés szüneteltetése és a gyermekvállalási támogatás.

Amennyiben az igénybe vevők már visszafizették a babaváró kölcsönt a válás után és ezt követően köt bármelyik fél újra házasságot, akkor a támogatás már egyik fél számára sem vehető fel ismét. Ha azonban továbbra is fennáll a tartozás és valamelyik fél a kölcsön folyósítását követő 5 éven belül ismét megházasodik, akkor a babaváró hitelhez kapcsolódó kedvezmények újra elérhetőek lesznek.

A PBT előtti egyik ügyben az érintett házaspár megkötötte a babaváró kölcsönszerződést, majd alig egy év elteltével a házasságukat felbontották, a hitel pedig átalakult piaci kamatozásúvá. A vitarendezést kérelmező (volt férj) rövid időn belül újabb házasságot kívánt kötni, amely nemcsak az ő, hanem új párjának is a második házassága lesz.

Több alkalommal feltette a kérdést a kölcsönt nyújtó banknak, hogy újrَاهázasodás és gyermekvállalás esetén újra kamattámogatott lehet-e hitele. Minden alkalommal azt a tájékoztatást kapta, hogy ez nem lehetséges, mivel ez már mindkettejük második házassága. A banktól kapott információ hatására előtörlesztett egy nagyobb összeget. A kérelmező az újabb házasságkötését követően szerzett tudomást arról, hogy félrevezető tájékoztatást kapott és sérelmezte, hogy emiatt esett el az előtörlesztett kamattámogatott hiteltől.

A felek egyeztettek a PBT előtt, melynek eredményeképpen a hitelintézet vállalta az előtörlesztett összeg visszakönyvelését. Itt azonban még nem ért véget az ügy, mivel a kialakult helyzetre tekintettel az ifjú pár kérte, hogy a bank a volt feleséget engedje ki a szerződésből, az új feleséget pedig adósként vonja be. Hosszú egyeztetést követően végül sor került a szerződés ezt célzó módosítására. Ennek alapján az új feleség (mint a kölcsönbe belépő fél) az eredetileg megkötött szerződést megismerte és elismerte, és abba belépett, mint egyetemleges adóstárs, továbbá vállalta, hogy a fizetési kötelezettségeket teljes egészében eleget tesz a továbbiakban. Megállapodtak abban is, hogy a volt feleséggel (mint a kölcsönből kilépő féllel) szemben az alapszerződést megszüntetik.

E példák alapján látható, hogy akkor is felmerülhetnek olyan körülmények, melyek miatt a támogatástól eleshetünk, ha az előírt feltételek látszólag teljesülnek is. Bár a babaváró kölcsönrel kapcsolatos ügyek nagyobb része pozitív eredménnyel zárult a PBT előtt, azonban a későbbi (jog)viták elkerülése érdekében az alábbiakra érdemes figyelemmel lenni:

Már a szerződéskötéskor célszerű részletesen tájékozódni, hogy a gyermekvállalás teljesítése esetén milyen teendők vannak, és ezek teljesítésére milyen határidő áll a rendelkezésre.

Amennyiben a bankfióki ügyintézészt választjuk, figyeljünk arra, hogy az ott elhangzottak utólagos rekonstruálása nehézségekbe ütközhet. Ezért érdemes az információt azt oly módon (például írásban vagy szolgáltató által rögzített telefonbeszélgetés keretében) beszerezni, hogy az később, ha szükséges, igazolható legyen.

A kamattámogatás igénybevételéhez nem kell külön kérelmet benyújtani, arra az igénylők – eltérő rendelkezés hiányában - a kölcsönszerződés megkötésétől a kölcsön teljes futamidejére jogosultak. A törlesztés szüneteltetésére és a gyermekvállalási támogatás igénybevételére azonban külön kérelem nyújtandó be, nem elegendő bejelenteni a gyermek(ek) megszületését.

A kérelem benyújtásakor körültekintően szükséges eljárni. Egyrészt – a jogosultság megállapításához – ezt határidőben kell megtenni, másrészt a szükséges (a rendeletben és az egyedi szerződésben meghatározott) dokumentumokat is be kell nyújtani. Utólag igazolható a dokumentum, irat, nyilatkozat stb. benyújtása például, ha a bankfiókban érkeztetett másolatot kérünk róla. Ez azért is különösen fontos, mert a későbbi bizonyítási kötelezettség a fogyasztót terheli. Ha a bankfióki ügyintéző ettől esetleg elzárkózik, akkor panaszt nyújthatunk be akár ott a bankfiókban, akár később telefonon, vagy e-mailben, illetve a kérdéses iratokat postai úton is megküldhetjük a banknak.

**A szerző a Magyar Nemzeti Bank mellett működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent az Origo.hu portálon 2022. november 23-án.”